

реалізації Україною євроатлантичних устремлінь. Також існує нагальна потреба подальшого вивчення досліджуваної нами проблематики.

Анотація: В різноманітних матеріалах еженедельника «Зеркало недели» (статей, інтерв'ю, аналітичних повідомлень і т.д.) в статті вивчаються обставини, процедура, етапизація, наслідки британського Брекситу з ЄС; визначаються політичні та соціально-економічні наслідки цього процесу для євроатлантичних устремлень України.

Ключові слова: «Зеркало недели», Велика Британія, ЄС, Брекзит, переговори, Т. Мей, Д. Туск.

Abstract: On the multi-gen material of the weekly "Mirror of the Week" (articles, interviews, analytical reports, etc.), the article clarifies the circumstances, the procedure, stage, the consequences of the British Breckish with the EU; the political and socio-economic consequences of this process for the Euro-Atlantic aspirations of Ukraine are determined.

Key words: "Mirror of the Week", Great Britain, EU, Brekzit, talks.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Загоруйко Ю. Покинет ли Британия Евросоюз? *Зеркало недели*. 2016. № 5. С. 5.
2. Їжак О. Brexit. Піти не прощаючись. *Дзеркало тижня*. 2016. № 22. С.6
3. Коваль О. Несподіваний Brexit: Європа сама вказала Великій Британії на двері. *Дзеркало тижня*. – 2016. - № 24. – С.5
4. Коваль О. Британський прем'єр Тереза Мей: Brexit – означає Brexit. *Дзеркало тижня*. 2016. № 26. С. 7
5. Коваль О. Пасербиця Європи. *Дзеркало тижня*. 2016. № 28. С. 5
6. Коваль О. Brexit запущено! Чи сумуватиме ЄС за Британією? *Дзеркало тижня*. 2016. № 12. С. 7
7. Коваль О. Розлучення по-британськи. *Дзеркало тижня*. 2017. № 45. С. 4
8. Вихід Великої Британії з ЄС підтримують 42% громадян – опитування. URL: https://dt.ua/WORLD/vihid-velikoyi-britaniyi-z-yes-pidtrimuyut-42-gromadyan-opituvannya-198517_.html
9. Шотландія і Північна Ірландія хочуть залишитися в ЄС. URL: https://dt.ua/WORLD/shotlandiya-i-pivnichna-irlandiya-hochut-zalishitsya-v-yes-212026_.html
10. Lloyds передікає дестабілізацію економіки Великої Британії в разі виходу країни з ЄС. URL: https://dt.ua/WORLD/lloyds-peredrikaye-destabilizaciyu-ekonomiki-velikobritaniyi-v-razi-vihodu-krayini-z-yes-205729_.html
11. Вихід з ЄС поставить під загрозу цілісність самої Британії – The Economist. URL: https://dt.ua/WORLD/vihid-z-yes-postavit-pid-zagrozu-cilisnist-samoyi-britaniyi-the-economist-201109_.html
12. Співак І. В. Brexit: поточна ситуація та очікування. *Міжнародні економічні відносини і світове господарство*. 2016. № 9. С. 141–145.
13. Попко В. Є. Юридичний зміст «Brexit» та його перспективи для України. *Міжнародне право*. 2016. № 5. С. 201–204.
14. Неприцька Т. І. Вплив виходу Великої Британії з ЄС на інтеграційні процеси в Європі. *Збірник наукових праць професорсько-викладацького складу ДонНУ імені Василя Стуса за 2015-2016 рр.* С. 35–37.

УДК 94(477=438)

ІСТОРИЧНА ПОЛІТИКА ПОЛЬЩІ У ХХІ ст.

Ю. І. Толмачова, К. В. Кузіна

Анотація: У роботі увага зосереджена на політиці пам'яті у Польщі. Проаналізовано ставлення поляків до свого історичного минулого. Встановлено, що Інститут національної пам'яті є політизованою структурою. У роботі на конкретних прикладах досліджено способи реалізації історичної політики у Польщі.

Ключові слова: історична політика, політика пам'яті, Польща, Інститут національної пам'яті.

Останнім часом актуалізується проблема інтерпретації історії в контексті національних наративів, створення національних проектів пам'яті, нових практик комеморації. На порядку денному багатьох держав Центральної та Східної Європи постають питання: яка історія «потрібна» державі? Героїчна та ідеалізуюча чи повна і максимально правдива? Чи потрібно

використовувати історичну політику? Проблеми інтерпретації минулого стали актуальними для Польщі. Однією з найбільш дискусійних тем в Польщі є використання історичної політики. Вивчення запропонованої теми є важливим в контексті україно-польських відносин. Історична політика Польщі безпосередньо стосується України. «Польський» погляд на спільні події минулого може як збігатися з «українським», так і бути кардинально протилежним, що у свою чергу впливає на взаємини двох країн.

Метою роботи є аналіз методів та заходів історичної політики у Польщі.

Історична політика стала об'єктом наукового дослідження. Слід відзначити науковий доробок Олексія Міллера, який займався вивченням феномена історичної політики у Східній Європі та Польщі. Це роботи «Історична політика у Східній Європі у XXI ст.», «Політика пам'яті в посткомуністичній Європі та її вплив на європейську культуру пам'яті» [1]. Важливі проблеми про роль історичної пам'яті актуалізував історик Роберт Траба у роботі «Польські суперечки про історію у XX ст.» [2]. Питання про взаємодію історії та політики досліджувала Оксана Петровська у роботі «Війна за пам'ять: політичні практики Польщі» [3]. У рамках «круглого столу», який відбувся у березні 2014 р. під назвою «Правосуддя перехідного періоду у Польщі після 1989 р.» обговорювались проблеми історичної пам'яті. Під час цієї дискусії була оприлюднена доповідь доктора політичних наук Тітуса Яскуловського, що має важливе значення для дослідження зазначеної теми.

Питання ставлення до минулого і його інтерпретації займають дуже важливе місце в дискурсі будь-якої держави. Найбільш актуальною це проблема є для країн Європи. Такі поняття як: «пам'ять», «місця пам'яті», «політика пам'яті» – все більше виходять на перший план. Це пов'язано з прагненням не тільки зберегти історію свого народу, держави, а й створити спільний європейський історичний простір. З'являється також поняття, як «історична політика», яке все частіше використовується в дискусіях про минуле. Вперше цей термін був застосований Юргеном Хабермасом у 1980-ті роки, а згодом – набув поширення в Європі. Історична політика – це комплекс практик, які використовуються як засіб впливу на маси і конструювання нового історичного поля. Методами безпосереднього впливу і конструювання можуть бути як запровадження нових дат, символів, героїв, так і створення нових освітніх програм. Історична політика виконує також інші функції: «маніпуляції архівами» (контроль за доступом до документів); «контроль за діяльністю істориків» та ін. [1]. Можна сказати, що історична політика досить потужний ідеологічний інструмент. Таким чином, це новий спосіб «керування минулим», що впливає як на історичну свідомість населення, так і на імідж держави, яка використовує історичну політику.

На наш погляд, дослідження історичної політики Польщі становить інтерес з ряду причин. Серед країн Східної Європи Польща стала першою, де історична політика набула поширення. У цій країні більш виразні тенденції до супротиву цій політиці у середовищі професійних істориків, у порівнянні із іншими країнами. У Польщі досить активно діє Інститут національної пам'яті. Формування патріотизму та нових міфів про героїзм та жертвність польського народу стали головними завданнями політики, що здійснюється.

Поляки проявляють неабиякий інтерес до минулого своєї країни. Це добре ілюструють результати соціологічного опитування 2007 р. Інтерес до історії виявили 61 % опитуваних, а 31 % респондентів вважають свою національну історію не тільки важливою і потрібною, але й предметом гордості їхньої нації [3]. Отже, історична політика має широкий простір для свого розвитку, адже великий інтерес до історії є одним з чинників, який робить можливим проведення цієї політики.

Польща є країною, для якої характерні героїзація пам'яті та уявлення польської історії як історії жертвованої нації. У науковій історіографії, у художній літературі минуле Польщі розглядається у контексті категорії «жертва». Зокрема робиться акцент на таких історичних етапах та подіях: поділи Польщі у XVIII ст., коли під загрозу було поставлено подальше існування польського народу; припинення процесу становлення та розвитку

незалежної держави; окупація під час Другої світової війни; наслідки тоталітарних режимів (депортації у радянській період) [4]; винищення польського населення нацистами (21,4 % населення) [5]). Представлення Польщі у ролі «жертви» є одним з елементів здійснення історичної політики.

У питанні інтерпретації минулого були залучені також програми польських політичних партій, заяви їхніх лідерів. Це, зокрема, «Право і справедливість», «Ліга польських сімей» і «Громадянська платформа». У програмах цих партій можна простежити використання історії як інструменту політичної боротьби у 2004 р. Ці різні політичні сили об'єднувала ідея про те, що не варто акцентувати увагу на «критичній» історії, (наприклад, вбивство поляками євреїв), а навпаки, «потрібно показувати справжніх героїв». Такими героями, на їхню думку, повинні виступити Армія Крайова, дисиденти у Польській народній республіці [3].

Суть історичної політики Польщі полягає в укоріненні моделі минулого, розвитку патріотизму і забутті ганебних подій. Виконання цих функцій покладено на Інститут національної пам'яті (ІНП), що діє з 1998 р. На думку дослідника Даріуша Столі, ІНП «став найбільш помітним та впливовим державним інститутом сучасної Польщі» [6]. Важливим напрямом роботи ІНП є робота у сфері освіти. Також проводяться заходи, присвячені історичним подіям та героям польського народу як в країні, так і за кордоном.

Варто відзначити, що у Польщі одним із завдань історичної політики є патріотичне виховання. З цією метою впроваджуються нові свята, що привертають увагу до важливих подій польської історії. Так, в 2011 р. був ухвалений закон про загальнодержавне свято – «День пам'яті «проклятих солдатів» або «незломлених». «Прокляті солдати» – учасники антикомуністичного підпілля в 1944–1956 рр., які «боролися до останнього зі зброєю у руках, протидіючи радянській агресії та міці комуністичного режиму» [7]. 2013 рік був оголошений роком «проклятих солдатів» [3].

Важливу та помітну роль у патріотичному вихованні відводиться кінематографу. Держсекретар Міністерства культури і національної спадщини Польщі Ярослав Селлін заявив: «Я не думаю, що кінематографічна спільнота має побоюватися нашої влади. Кіно для нас – елемент історичної політики...» [8]. ІНП надає фінансову допомогу для створення фільмів на історичну тематику. Наприклад, велику дотацію від Інституту в 2007 р. отримав фільм «Катинь» режисера Анджея Вайди.

Виховання патріотизму у молоді проводиться також у цікавий спосіб. Це ігри, які на перший погляд видаються звичайними. Наприклад, настільна гра «Маленький поляк». У процесі цієї гри діти вивчають національні символи та пісні, можуть приміряти на себе роль польських солдатів або військових льотчиків часів Другої світової війни [9].

Таким чином, можна зробити наступні висновки. Метою історичної політики в Польщі є зростання престижу держави на міжнародній арені, а також консолідація польського суспільства та патріотичне виховання. Головним і впливовим інструментом проведення історичної політики в Польщі є Інститут національної пам'яті. Масова культура стала тим полем, де можливо ефективно просування історичної політики. Зокрема, створення кінострічок, присвячені польським новим історичним героям, запровадження нових пам'ятних дат і свят, урочистостей, пов'язаних з ними. Слід відзначити розробку та впровадження ігор для дітей.

Досліджена нами тема не вичерпує проблем, окреслених в роботі. Існує чимало інших напрямів для подальшого опрацювання. Серед них – конфлікт історичних політик сусідніх країн, наприклад, Польща – Україна, Польща – Чехія та ін.

Анотація: В роботі внимание сосредоточено на политике памяти в Польше. Проанализировано отношение поляков к своему историческому прошлому. Установлено, что Институт национальной памяти

являється політизованою структурою. В роботі на конкретних прикладах досліджено способи реалізації історичської політики в Польщі.

Ключевые слова: історичська політика, політика пам'яті, Польща, Інститут національної пам'яті.

Abstract: Attention is focused on the policy of memory in Poland. Analyzed the attitude of the Poles to their historical past. It is established that the Institute of National Remembrance is a politicized structure. In the work on concrete examples explored the methods of realization of historical politics in Poland.

Key words: historical policy, memory policy, Poland, Institute of National Memory.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Миллер А. Политика памяти в посткоммунистической Европе и ее воздействие на европейскую культуру памяти. URL: <http://gefter.ru/archive/18391>
2. Траба Р. Польские споры об истории XXI в. *Новое литературное обозрение*. 2012. С. 65–102.
3. Петровская О. В. Война за память: политические практики Польши. URL: https://riss.ru/images/pdf/journal/2014/2/12_.pdf
4. Гурьянова А. Э. Польские спецпереселенцы в СССР в 1940–1941 гг. URL: http://www.memo.ru/history/polacy/G_1.htm
5. Зотов Г. Печаль варшавянки. Почему в Польше нерады освобождению от фашизма. *Аргументы и факты*. URL: http://www.aif.ru/society/history/pechal_varshavyanki_pochemu_v_polshe_ne_rady_osvobozhdeniyu_ot_fashizma
6. Столя Д. Польский ИИП становится «Министерством памяти»? *Новое литературное обозрение*. 2012. С. 103–122.
7. День памяти «Проклятых солдат» в Польше. *ZvistkaPL*. URL: <http://zvistka.pl/ru/2017/02/26/den-pamyati-proklyatyh-soldat-v-polshe/>
9. Саражска М. Историческая политика Польши: патриотические фильмы и настольные игры. URL: <http://www.dw.com/ru/a-19151585>
8. Махун С. Януш Куртыка: «Историческая политика – это дело государства». *ZN,UA*. URL: http://gazeta.zn.ua/POLITICS/yanush_kurtyka_istoricheskaya_politika_eto_delo_gosudarstva.html

УДК 343.3/.7

КРИПТОВАЛЮТИ ТА BLOKCHAIN-ТЕХНОЛОГІЇ У СУЧАСНІЙ ПРОТИВОПРАВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Н. Хак Сіддікі, Р. О. Мовчан

Анотація. На основі аналізу наукової літератури, вивчення матеріалів практики, нормативно-правових актів, покликаних забезпечувати правове регулювання обігу криптовалют в різних країнах, порушені актуальні питання, що впливають на особливості виявлення і розкриття злочинів пов'язаних з криптовалютами. Виділено основні злочинні схеми використання криптовалют.

Ключові слова: криптовалюта, обіг, контроль, відмивання, правоохоронна діяльність, анонімність, правове положення криптовалют.

Одним із основних завдань сучасної юридичної доктрини є наукове забезпечення переведення електронних розрахунків у криптовалюті в правове поле, що ускладнюється через інноваційність криптовалют.

Аналіз матеріалів практики засвідчує, що криптовалюта є ігровим майданчиком для злочинця, тобто фактично масової гри у кішки-мишки з правоохоронними органами, оскільки як тільки правоохоронні органи краще пізнають злочинну поведінку, злочинці знаходять нові методи ухилення і все більш анонімні криптовалюти [1]. Оплата криптовалютою гарантує анонімність і технічно ускладнює виявлення злочину[2].

Слід зазначити, що поява ВТС-банкоматів, -бірж, -банків створюють відчуття попиту і ліквідності біткойну (далі – ВТС). Стрімкий ріст курсу ВТС, нерегульована сфера обігу криптовалют робить криптовалюту потенційним кримінальним інструментом: